

STORTINGET

Innst. 314 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 60 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Samtykke til ratifikasjon av avtale under FNs havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon av 19. juni 2023

Til Stortinget

Sammendrag

Regjeringen legger med Prop. 60 S (2024–2025) frem forslag om Stortingets samtykke til ratifikasjon av en avtale av 19. juni 2023 under FNs havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon (Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction (BBNJ)), heretter kalt avtalen.

Avtalen styrker og videreutvikler havrettens regler for bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon (utenfor 200 milssonene og nasjonale kontinentalsokler) ved å etablere nye rettslige virkemidler. Avtalen ble formelt vedtatt ved konsensus i FNs hovedkvarter i New York 19. juni 2023. Norge undertegnet avtalen i New York 20. september 2023. Avtalen vil være en folkerettslig bindende gjennomføringsavtale under FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982, som fastsetter det grunnleggende rammeverket for alle aktiviteter i havet.

Det har vært et behov for å tydeliggjøre de rettslige virkemidlene for helhetlig forvaltning av havmiljøet i

områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, samt å fastsette en regulering av marine genetiske ressurser, herunder fordeling av eventuelle fordeler fra utnyttelse av disse. FNs generalforsamling besluttet derfor i desember 2017 å innkalle til en konferanse for forhandlinger om en ny avtale om marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Det ble avholdt seks forhandlingsmøter, før man oppnådde enighet om avtaleteksten 4. mars 2023.

Avtalen pålegger partene en samarbeidsforpliktelse til å bevare og bruke marint biologisk mangfold i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon på en bærekraftig måte. Avtalen har fire hovedelementer: 1) den etablerer et system for tilgang til og fordeling av fordeler fra marine genetiske ressurser, 2) den regulerer etablering av områdebaserte forvaltningsverktøy, herunder marine verneområder, 3) den etablerer et rammeverk for og krav til å gjennomføre konsekvensutredninger for aktiviteter i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon og 4) den inneholder bestemmelser om kapasitetsbygging og teknologioverføring.

Gjennomføring av avtalen vil kreve lovendringer og innebære økonomiske konsekvenser. Avtalen anses også for å være en sak av særlig stor viktighet. Stortingets samtykke til ratifikasjon er derfor nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Det vises til lovproposisjon med forslag til lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon og forslag til endringer i plan- og bygningsloven fremmet av Klima- og miljødepartementet.

Komiteens behandling

Komiteen inviterte til skriftlige innspill i saken, men mottok ingen innspill. Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Jan Tore Sanner, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Lisa Marie Ness Klunghand og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at FNs havrettskonvensjon fastsetter rammeverket for alle aktiviteter i havet. Havrettskonvensjonen fastsetter både rettigheter og plikter og inneholder blant annet generelle forpliktelser til å beskytte og bevare det marine miljøet og til å forhindre forurensning av det marine miljøet som følge av menneskelig aktivitet.

Komiteen merker seg at det med Prop. 60 S (2024–2025) bes om Stortingets samtykke til ratifikasjon av en avtale av 19. juni 2023 under FNs havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Komiteen viser videre til at «Avtalen om bevaring og bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon» er en gjennomføringsavtale til Havrettskonvensjonen, og at den ble vedtatt i New York 19. juni 2023 samt undertegnet av Norge 20. september 2023. Avtalen styrker og videreutvikler Havrettskonvensjonens regler for bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.

Komiteen støtter ratifiseringen av denne avtalen under Havrettskonvensjonen, som er særlig viktig for å sørge for ivaretagelsen av havmiljøet i internasjonale farvann.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne understreker at avtalen må gjennomføres i Norge på en måte som gjør at man best mulig bidrar til å sikre havmiljøet, og viser til disse medlemmers merknader og forslag til det tilhørende lovforslaget i Prop. 59 L (2024–2025), jf. Innst. 253 L (2024–2025).

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Energi- og miljøkomiteen avga foreløpig innstilling den 8. mai 2025, og dokumentet ble sendt til utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse, i tråd med Stortingets vedtak den 25. mars 2025. Utenriks- og forsvarskomiteen svarte følgende i brev av 12. mai 2025:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling vedrørende Prop. 60 S (2024–2025) Samtykke til ratifikasjon av avtale under FNs havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon av 19. juni 2023.

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer viser til sine respektive partiers merknader i energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling til Prop. 60 S (2024–2025) og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale under FNs havrettskonvensjon om bevaring og bærekraftig bruk av marint biologisk mangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon av 19. juni 2023.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. mai 2025

Ingvild Kjerkol

leder

Ola Elvestuen

ordfører

